

Fremsat den 9. januar 2024 af Søren Egge Rasmussen (EL), Pelle Dragsted (EL), Jette Gottlieb (EL), Runa Friis Hansen (EL), Anne Hegelund (EL), Rosa Lund (EL), Trine Pertou Mach (EL), Søren Søndergaard (EL) og Victoria Velasquez (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om at beskytte beskyttede havområder mod fiskeri med bundsløbende redskaber i tråd med EU's handlingsplan for fiskeri

Folketinget pålægger regeringen at gennemføre EU's handlingsplan »Beskyttelse og genopretning af marine økosystemer med henblik på et bæredygtigt og modstandsdygtigt fiskeri«, for så vidt angår beskyttelse af havbunden og marine arter i de beskyttede havområder. Regeringen pålægges at sikre, at

- fiskeri med bundsløbende redskaber senest ved udgangen af 2024 skal være udfaset i de beskyttede danske

havområder, der er udpeget som Natura 2000-områder i henhold til habitatdirektivet, som beskytter havbunden og de marine arter, og

- fiskeri med bundsløbende redskaber skal være udfaset i beskyttede områder, der udgør minimum 30 pct. det danske havareal senest i 2030.

Bemærkninger til forslaget

Havet er i krise. De danske farvande er en ørken i forhold til den mangfoldighed i havet, som vi engang har haft. Havbundens biodiversitet kan dog genoprettes, hvis presset på miljøet og naturen mindskes ved f.eks. at sikre reel beskyttelse af beskyttede havområder.

EU-retten fastsætter allerede krav om beskyttelse og genopretning af havbunden, og miljølovgivningen kræver, at medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at beskytte havbunden med henblik på at opnå »god miljøtilstand« i havet. De skal også træffe de nødvendige foranstaltninger i Natura 2000-områder for at bidrage til at opnå eller bevare »gunstig bevaringsstatus« for visse havbundshabitater. Ikke desto mindre er bundsløbende fiskeri fortsat generelt stadig udbredt i Danmark og andre EU-lande.

Derfor lancerede Europa-Kommissionen den 21. februar 2023 en handlingsplan for bæredygtigt fiskeri (»En EU-handlingsplan: Beskyttelse og genopretning af marine økosystemer med henblik på et bæredygtigt og modstandsdygtigt fiskeri«, Europa-Kommissionen, KOM(2023) 102). Planen har til formål at opnå en mere konsekvent gennemførelse af EU's miljøpolitik og den fælles fiskeripolitik med de tre bæredygtighedssøjler, nemlig den miljømæssige, den økonomiske og den sociale søjle. Handlingsplanen indeholder en fremadskuende strategi for, hvordan en økosystembaseret tilgang bedre kan anvendes på fiskeriforvaltning, og hvordan EU-landene kan bidrage til at leve op til eksisterende EU-forpligtelser og -mål, og FN's globale biodiversitetsramme fra december 2022 (»Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework« fra COP15).

Af planen fremgår det bl.a., at der er behov for resolut handling for at beskytte og genoprette havbunden, herunder ved at gå væk fra bundsløbende fiskeri, samtidig med at det sikres, at denne teknik ikke erstattes af tilsvarende eller værre alternativer. Det fremgår ligeledes, at det er nødvendigt hurtigst muligt at beskytte og genoprette havbundshabitater i beskyttede havområder, særlig i betragtning af deres betydning som hotspots for EU's marine biodiversitet, deres potentiale til at øge fiskebestandene og de mangeårige retlige forpligtelser til at forvalte dem på effektiv vis. Kommissionen opfordrer derfor alle EU-medlemslande til at udfase bundsløbende fiskeri i alle beskyttede havområder senest i 2030.

Konkret fremgår det i handlingsplanen, at fiskeri med bundsløbende redskaber ikke bør være tilladt i nye beskyttede områder. Derudover bør medlemslandene i 2024 henholdsvis introducere national regulering og, hvor det er relevant, fremlægge fælles henstillinger vedrørende andre EU-landes fiskeri for at forbyde fiskeri med bundsløbende redskaber i alle danske Natura 2000-beskyttede havområder, som er udpeget for at beskytte havbund og marine arter, og i 2030 bør der være forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i alle beskyttede områder.

Som det fremgår af EU's handlingsplan, er »sunde hav-

bundshabitater« en forudsætning for sunde marine økosystemer. Hvis havbundshabitater er sunde, kan de med deres rige biodiversitet udgøre yngle- og gydepladser for mange arter, bidrage til at bevare det marine fødenets struktur og funktion og bidrage til at regulere klimaet (»Quantifying the carbon benefits of ending bottom trawling«, Jan Geert Hiddink m.fl., Nature, 2023, vol. 617, E1-E2). EU opfordrer medlemslandene til, at der i de områder, de har udpeget til beskyttede havområder for deres særlige naturværdier, ikke bør tillades bundsløbende fiskeri.

Med Danmarks nye havplan bliver 31,7 pct. af det danske hav udpeget som såkaldt »beskyttet«. Men i Biodiversitetsrådets årsrapport fra 2023 opgøres det, at kun 1,9 pct. af det danske havområde faktisk kan anses som beskyttet, da mange af de udpegede beskyttede havområder ikke er reelt beskyttet mod fiskeri med bundsløbende redskaber (bund- og bomtrawl, snurrevod og muslingeskrab) eller anden fysisk forstyrrelse (»Mod robuste økosystemer – anbefalinger til en dansk lov om biodiversitet«, Biodiversitetsrådet, 2023).

Der er flere eksempler på omfattende fiskeri med forskellige bundsløbende redskaber i danske beskyttede områder. F.eks. foregår der bomtrawlfiskeri efter rejer i Vadehavet, bundtrawlfiskeri efter jomfruummer i de beskyttede områder Skagens Gren og Skagerrak og i området kaldet Kims Top og Den Kinesiske Mur, bundtrawlfiskeri i det beskyttede område Flensborg Fjord Bredgrund og i farvandet omkring Als og bomtrawlfiskeri på beskyttede stenrev i Nordsøen.

Danmark har således mere end 31 pct. »beskyttede havområder« på papiret, men for at bidrage til at nå både Kunming-Montreal-aftalens mål om 30 pct. effektivt bevarede og forvaltede økologisk repræsentative og sammenhængende beskyttede områder og EU's biodiversitetsstrategis tilsvarende mål om retligt at beskytte 30 pct. af EU's havområde bør fiskeri med bundsløbende redskaber stoppes i områderne.

Udfasning af fiskeri med bundsløbende redskaber i beskyttede områder vil ligeledes bidrage til, at Danmark kan opnå målene i EU's havstrategirammedirektiv, som skulle have været opfyldt i 2020. Det indbefatter bl.a. EU-fastsatte grænser for, hvor stor en andel af havbunden der skal være i god tilstand.

Ligeledes vil en udfasning af fiskeri med bundsløbende redskaber i beskyttede havområder bidrage til, at Danmark kan opnå målene i den kommende naturgenopretningsforordning fra EU, da man ved at udfase fiskeri med bundsløbende redskaber igangsætter en passiv naturgenopretning af områderne.

I dele af områderne, hvor specifikke beskyttelseshensyn ikke står i vejen, vil der fortsat være mulighed for skånsomme og passive fiskerier såsom garnfiskeri, som vil få mere

plads og bedre vilkår i områderne, når det bundsløbende fiskeri ophører.

I handlingsplanen for fiskeri fremhæver Euroap-Kommissionen desuden, at vores havområder er et stort og vigtigt naturligt kulstofdræn. Det anerkendes i stigende grad, hvor stor en rolle havet spiller i forhold til at lagre kulstof i marine habitater. Forstyrrelser af havbundens sedimenter som f.eks. ved bundtrawlfiskeri har en direkte negativ indvirkning på havbundens evne til at lagre kulstof.

Ligeledes fremhæves det i handlingsplanen, at fiskeri med bundsløbende redskaber er ekstremt brændstofintensivt og derfor har et væsentligt CO₂-aftryk. Bundsløbende fiskeredskaber er samtidig blandt de mindst selektive fangstmetoder og giver derfor en uforholdsmæssig stor mængde uønskede fangster og udsnid (»LCA of Danish Fish Products. New methods and insights«, Mikkel Thrane, The International Journal of Life Cycle Assessment, 2006, vol. 11, side 66-74. »Energy audit and carbon footprint in trawl fisheries«, Antonello Sala m.fl., Scientific Data, 2022, vol. 9, side 428).

Bundsløbende fiskeri som bundtrawlfiskeri, bomtrawlfiskeri og muslingeskrab vurderes af forskere til sammen med kvælstofudledning at være den største trussel for biodiversiteten i havet (»Different bottom trawl fisheries have a differential impact on the status of the North Sea seafloor habitats«, A. D. Rijnsdorp m.fl., ICES Journal of Marine Science, 2020, vol. 77, nr. 5, side 1772-1786. »Bottom trawl fishing footprints on the world's continental shelves«, Ricardo O. Amoroso m.fl., PNAS, 2018, vol. 115, nr. 43, E10275-E10282). Professor i marin miljøhistorie Poul Holm udtaler til Politiken, at man som en tommelfingerregel kan sige, at vi har mistet ni ud af ti fisk (»Fiskenes historie er en tragedie. Kun hver tiende er tilbage«, politiken.dk, den 30. juli 2023).

Fiskeri med bundsløbende redskaber kan påvirke havmiljøet både direkte og indirekte. Havmiljøet påvirkes direkte gennem redskabernes »pløjning« i havbunden, hvilket skader eller dræber mange af de arter, som lever på eller i havbunden. Fiskeri med bundsløbende redskaber ophvirvler derudover havbundens sediment og giver en stor bifangst af andre arter inklusive sårbare fiskearter. Indirekte effekter af fiskeri med bundsløbende redskaber omfatter permanente ændringer i artssammensætningen, udglatning af havbundens strukturer og tab af naturtyper og levesteder (jf. artiklerne fra ICES Journal of Marine Science og PNAS som omtalt ovenfor).

Forskning viser, at et enkelt træk med bundtrawl gennem-

snitligt reducerer mængden af dyr på havbunden med 6 pct. For bomtrawl er reduktionen 14 pct., og for muslingeskrab er der en reduktion på 20 pct. (»Global analysis of depletion and recovery of seabed biota after bottom trawling disturbance«, J. G. Hiddink m.fl., PNAS, 2017, vol. 114, nr. 31, side 8301-8306). Havbunden udsættes ofte for flere træk pr. fisketur og for mange træk på et år. I nogle områder er trawlfiskeriet så intensivt, at trawlene bliver slæbt hen ad havbunden mere end ti gange om året. Hver gang udjævner og skader de bundsløbende redskaber havbunden.

Der er stor opbakning i befolkningen til et bundtrawlforbud i beskyttede havområder. Således ønsker tre ud af fire danskere ifølge en Epinionmåling foretaget for Danmarks Naturfredningsforening et forbud mod bundtrawl i beskyttede havområder (»3 ud af 4 vil have forbud mod bundtrawl i beskyttet hav«, Danmarks Naturfredningsforening, den 27. september 2022).

Også politisk har en række partier fremlagt ønske om bundtrawlforbud i beskyttede havområder, herunder Radikale Venstre og Dansk Folkeparti, som i en fælles havplan har foreslået 10 pct. urørt hav og 20 pct. beskyttede områder, hvor der indføres forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber (»Havplan«, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre, 2022), og SF, der flere gange har fremført det som et krav (»Ngo'er og partier: Forbyd »den uden sidestykke største trussel« mod følsom dansk havnatur«, politiken.dk, den 6. september 2020). Senest kom fem østjyske borgmestre fra Socialdemokratiet i oktober 2023 med et opråb om havets kritiske tilstand og krævede et forbud mod bundtrawl i og omkring ti kystnære marine Natura 2000-områder i området omkring Aarhus Bugt inklusive Horsens Fjord (»Østjyske borgmestre vil have forbud mod bundtrawl«, Aarhus Kommune, aarhus.dk, oktober 2023), og 13 borgmestre med kyst ud mod Lillebælt opfordrede til et totalt forbud mod trawlfiskeri i hele Lillebælt (»13 borgmestre vil forbyde al trawlfiskeri nu for at undgå »totalt kollaps« i Lillebælt«, tv2fyn.dk, den 17. oktober 2023).

Eventuelle udgifter i forbindelse med gennemførelse af dette beslutningsforslag vil kunne dækkes under Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet 2021-2027 (EHFAF).

Der burde således kunne skabes et politisk flertal for, at regeringen gennemfører EU's handlingsplan med hensyn til at forbyde fiskeri med bundsløbende redskaber i alle beskyttede områder i 2030 og sikrer en udfasning af fiskeri med bundsløbende redskaber i habitatområderne allerede inden udgangen af 2024, ligesom en sådan politisk beslutning vil nyde stor opbakning i befolkningen.

Skriftlig fremsættelse

Søren Egge Rasmussen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at beskytte beskyttede havområder mod fiskeri med bundsløbende redskaber i tråd med EU's handlingsplan for fiskeri.

(Beslutningsforslag nr. B 102)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.